

Žurnál

Univerzity Palackého v Olomouci

13. listopadu 2009

7

Ročník 19

V ČÍSLE:

Promoce po padesáti letech (a potřeji) ● Česko-slovenská komise historiků zasedala na UP ● Ojedinelá publikace o vztátech ● Návrh kodifikace požadavků na kvalifikační práce ● Osmdesátá léta minulého století v Olomouci ● Listopad 1989 na Univerzitě Palackého (V.)

● Prof. Jindřich Štreit přiblížil dobu normalizace tak, jak ji prožíval on sám, a to v rámci své přednášky k počtě prof. J. L. Fischera. „Je nutné si znovu připomínat to, co jsme žili, vrátit se na počátek a se strážlivou hlavou nezažízenou euforií rozvažovat, co a jak dál,“ uvedl prof. Štreit.

(Další informace níže a na str. 4) -red-, foto -mo- ▶

Vznikla nová publikace o historii olomoucké univerzity

Více než čtyřsetletý vývoj olomoucké univerzity dokumentuje slovem i obrazem kniha Univerzita v Olomouci 1573–2009, jejíž slavnostní křest proběhl 4. 11. v zasedací místnosti olomouckého primátora. Při příležitosti uvedení programu oslav připravených k dvacátému výročí Listopadu 89 se křtu ujali (na snímku zleva) prorektor UP JUDr. Michal Malacka, jeden z autorů prof. Jiří Fiala, rektor UP prof. Lubomír Dvořák a primátor Olomouce Martin Novotný. Publikace bude poprvé prezentována veřejnosti na listopadovém olomouckém knižním festivalu Libri.

„V knize jsou vůbec poprvé reprodukovány veškerá privilegia olomoucké univerzity. Zdůrazňujeme v ní, že univerzita zde existovala kontinuálně, a to i během okupace,“ řekl před křtem publikace prof. Jiří Fiala. Jak dodal, kniha je podobně reprezentativně koncipována jako před několika lety vydané dílo o jezuitském konviktu. K dalším autorům díla patří PaedDr. Zdeněk Kašpar z Okresního archivu v Olomouci.

Dokončení na str. 6

Rektorské volno dne 16. 11.

S ohledem na skutečnost, že ve dnech 16.–17. 11. budou probíhat akce k 20. výročí Listopadu '89 a ve snaze umožnit členům akademické obce a zaměstnancům všech organizačních jednotek UP účast na těchto akcích, uděluje rektor UP na den 16. 11. rektorské volno. Po dohodě s děkanem Lékařské fakulty UP se rektorské volno nevztahuje na členy akademické obce a zaměstnance LF UP.

Prof. Jindřich Štreit k počtě J. L. Fischera: Doba normalizace ve fotografii

V aule nové budovy Přírodovědecké fakulty hovořil 5. 11. k počtě Josefa Ludvíka Fischera, prvního rektora obnovené olomoucké univerzity, prof. Jindřich Štreit. Světově uznávaný umělecký fotograf a vysokoškolský pedagog se tak s přednáškou Doba normalizace ve fotografii stal v pořadí šestnáctou osobností, která dostala možnost proslavit se k uctění památky prvního poválečného rektora Univerzity Palackého.

„Když jsem koncem šedesátých let potkával prof. Fischera, nemohl jsem tušit, že budu mít tu čest pronést přednášku k jeho počtě. Studoval jsem jeho spisy, hledal spojitosti a styčné plochy, jež jsem později našel v angažovanosti, opravdovosti, naléhavosti a odpovědnosti až k nejzášším problémům myšlení a existence. Vzhledem k tomu, že ale nejsem vystudovaný filozof, zvolil jsem téma své přednášky adekvátní mému zaměření a mým životním zkušenostem,“ řekl prof. J. Štreit v úvodu slavnostního setkání. Jeho hlavní součástí se poté staly snímky prvního rektora obnovené olomoucké univerzity a především fotografie z let 1968 - 1989. Při jejich výběru prošel prof. Štreit svůj fotografický archiv a vybral zatím dosud nezveřejněné záběry, z nichž sestavil jakési curriculum vitae normalizace. „Protože se naše setkání uskutečňuje v rámci oslav 20. výročí sametové revoluce, vytkl jsem si za cíl přiblížit mladým lidem atmosféru doby, těm dříve narozeným pak dát příležitost oživit si paměť,“ dodal ve zcela zaplněné aule.

„Ve fotografiích Jindřicha Štreita je tragikomično lidství, však bez cynismu a bez salonní odtáživosti nebo odstupu,“ komentoval práci Jindřicha Štreita v úvodu jeho veřejné přednášky prof. Pavel Zatloukal, ředitel Muzea umění Olomouc. Ten také uvedl, že od roku 1967 realizoval fotograf Štreit více než 800 samostatných výstav. Zmínil pak řady jeho výstavních katalogů a samostatných prací. „Profesor Štreit fotografuje lidi na Bruntálsku, v práci i doma, o svátcích i ve všední dny, ale také žáky ve školách, dělníky v továrnách, řádové sestry v klášterech, pacienty v nemocnicích, chovance v ústavech a ve věznicích atd. Jeho umění – dalo by se říci zprofanovaným termínem – je téměř lidové. A přitom mnohovrstevnaté s mnohonásobnou výpovědní hodnotou. Těžko si představit návštěvníka některé z jeho výstav, jenž by v polovině odešel, protože by se nudil anebo by v polovině přestal listovat v některých z jeho knížek,“ sdělil prof. Pavel Zatloukal.

Dokončení a další informace na str. 4

Den otevřených dveří na UP

Jako každoročně i letos chystá Univerzita Palackého v Olomouci Den otevřených dveří, a to v tradičním termínu 28. listopadu. Od 9 hodin se otevrou brány všech osmi fakult univerzity zájemcům o studium. Návštěvníci tak mají možnost navštívit fakultu, na které chtějí studovat, ale hlavně získat veškeré potřebné informace o studijních oborech, podmínkách přijímacího řízení nebo všech náležitostech přihlášek. Na všech fakultách budou probíhat informační semináře a setkání se zástupci vedení fakult. Zde budou zodpovězeny veškeré dotazy týkající se studia a studijních oborů.

Na Lékařské fakultě (budova Teoretických ústavů na Hněvotínské ulici) si budou moci návštěvníci prohlédnout také některá specializovaná pracoviště, například Ústav patologie, Ústav biologie, Ústav normální anatomie (anatomické muzeum) nebo Ústav mikrobiologie. Studenti fakulty také předvedou ukázky první pomoci a dalších postupů v případě úrazů.

Cyriometodějská teologická fakulta chystá pásmo krátkých filmů z oblasti humanitární pomoci a výstavu fotografií ze studentských praxí a akcí fakulty.

Program na jednotlivých fakultách podrobně: www.upol.cz/skupiny/uchazeci/den-otevrenych-dveri

2009

20 let svobody a demokracie v Olomouci

Promoce po padesáti letech (a potřetí)

Absolventi Přírodovědecké fakulty z roku 1959 se 6. 11. sešli v aule nové budovy Přírodovědecké fakulty UP. Důvodem k jejich společnému setkání byla Zlatá promoce. Vedle promovaných se jí účastnil rektor UP prof. Lubomír Dvořák, děkan PŘF UP prof. Juraj Ševčík i proděkan fakulty doc. Eva Tesaříková, doc. Josef Molnár a prof. Tomáš Opatrný.

Slavnostní událost si nenechalo ujít více než 50 bývalých studentů UP, u nichž nejpočetnější skupinu tvořili absolventi matematiky. Do Olomouce se tak při této příležitosti sjeli lidé z různých koutů republiky i světa: přijela např. absolventka UP, jež nyní žije v Kanadě či bývalá studentka PŘF UP, spisovatelka Eva Kačírková.

V roce 1959 absolvovalo olomoucké přírodní vědy 118 studentů včetně dálkaří.

Zlatá promoce se na Přírodovědecké fakultě UP uskutečnila již potřetí.

-map-, foto V. Šanovec

Projekt „Vysídlení v paměti Evropy“

Začátkem října se posluchačky bakalářského studijního oboru Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání (kombinace s němčinou) na PdF UP Zuzana Pekárková a Lenka Dostálová (na snímku uprostřed) s úspěchem představily na semináři, který se uskutečnil v rámci mezinárodního projektu *Vertreibung europäisch erinnern (Vysídlení v paměti Evropy)* v Krzyzowu v Svidnici (Polsko). V jeho průběhu představily prezentaci zaměřenou na historii původně německých vesnic a měst českého pohraničí po roce 1945 včetně její reflexe v oborové didaktice společenských věd.

Prezentace studentek PdF UP nazvaná *Zmizelé vesnice (Verschwundene Dörfer)* byla všemi zúčastněnými vysoce hodnocena. Ve formě samostatné kapitoly bude zařazena do připravované monografie věnované problematice vysídlení v evropských dějinách (Polsko, Československo, Německo) po II. světové válce a o jejím odrazu v současné pedagogice v ČR, Polsku a SRN.

Garantem a řešitelem projektu je Pädagogische Hochschule Heidelberg (Institut für Gesellschaftswissenschaften, Fach Geschichte), na jeho realizaci se významnou měrou podílí také Institut Historii Uniwersytetu Opolskiego v Opoli. Hlavním odborným garantem projektu za českou stranu je Mgr. Gabriela Medvedová spolu s Mgr. Jenny Polákovou, Ph.D., a Mgr. Pavlem Krákorou.

-gm-, -pk-

Vláda: Mezi priority patří reforma vysokého školství a finanční pomoc studentům

Současná česká vláda chce pokračovat v reformě školství a financování vědy a výzkumu. V Poslanecké sněmovně to uvedl premiér Jan Fischer při představování vládních priorit 21. 10. Podle jeho slov vláda připraví ve variantách návrh reformy vysokého školství tak, aby kterákoliv další vláda mohla o reformě s konečnou platností rozhodnout.

Návrh reformy terciárního vzdělávání bude obsahovat dva základní pilíře: a) reformu systému terciárního vzdělávání vedoucí ke zvýšení účinnosti veřejných výdajů na terciární vzdělávání, kvality poskytovaného vzdělání a konkurenceschopnosti českého vysokého školství a b) reformu finanční pomoci studentům usnadňující dostupnost terciárního vzdělání zejména občanům se znevýhodňujícím sociálně-ekonomickým původem spočívající v přechodu od nepřímé podpory studentů k podpoře přímé. Návrh bude vycházet z Bílé knihy terciárního vzdělávání, vzaté na vědomí vládou ČR v lednu 2009, z dosavadních veřejných i odborných diskusí a z nově zpracovaných analytických studií a šetření i z jejího nejnovějšího posouzení expertním týmem OECD a doporučení týmu expertů OECD.

Cílem reformy financování vědy a výzkumu bude podle premiéra nasměrování státní podpory k vědcům, jejichž výsledky stojí v mezinárodním

srovnání či k těm, jejichž práce má „multiplikační efekty“ pro zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky. „Počítám, že vládní rada pro vědu, výzkum a inovace bude muset projít určitou personální obměnou, stejně jako její stávající metodika vyhodnocování jednotlivých vědeckých oblastí,“ uvedl Jan Fischer.

-red-, zdroj: www.reformy-msmt.cz

Kroky k reformě na webu MŠMT

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy bude na svém webu www.reformy-msmt.cz zveřejňovat informace o připravované reformě terciárního vzdělávání a reformě financování studentů vysokých škol, včetně plného znění koncepčních dokumentů, analýz a studií. Dostupné zde budou také veškeré aktuální reformní kroky a informace o důležitých událostech spojených s přípravou reformy (články, rozhovory, diskuse a blogy).

V Olomouci zasedala Česko-slovenská komise historiků

Filozofická fakulta UP hostila v závěru října Česko-slovenskou komisi historiků, která se v Olomouci sešla na svém 31. zasedání, jehož součástí byl také vědecký seminář na téma *Čtvrt století hledání společné cesty k demokracii. Čeští a slovenští intelektuálové při hledání cest spolupráce (1963–1988)*. Jeho nejzajímavější část patřila konfrontaci pohledů na události před 40 lety - Barnabitská komise - a před čtvrtstoletím - protikomunistický disent, a to ze strany tehdejších protagonistů a současných historiků. Diskuse odhalila jak selektivitu paměti aktivních politiků, tak také měnící se kontexty a priority i jejich

účelovou instrumentalizaci. Pozornost vzbudily především vystoupení představitelů slovenského disentu a celostátní politiky na přelomu 80. a 90. let Jána Čarnogurského a jeho obsáhlá názorová výměna s českými a slovenskými historiky. Seminář se setkal s velkým zájmem a ocenili jej i velvyslanec Slovenské republiky v ČR Peter Brňo, prorektorka Moravské vysoké školy, rektor UP a děkan FF.

Zasedání, k jehož úspěšnému průběhu přispěla také Moravská vysoká škola a město Olomouc, potvrdilo přínos podobných setkání včetně naplnění vědeckých i společenských cílů. -red-, zdroj TZ

Bývalý ministr financí Jiří Rusnok přednášel v aule FF UP

Ing. Jiří Rusnok, bývalý ministr financí, nyní prezident Asociace penzijních fondů ČR a člen Národní ekonomické rady vlády ČR, hovořil 4. 11. v aule Filozofické fakulty UP na téma *Turbulence českého rozpočtu na pozadí světové ekonomické krize*. Především před studenty Katedry politologie a evropských studií FF UP, která setkání zorganizovala, se zmínil o nerovnoměrném demografickém vývoji české populace, věkové skladbě v roce 1945 v porovnání s rokem 2008 či o tom, jaká bude s největší pravděpodobností věková skladba naší populace v roce 2050. Všechny tyto informace směřovaly k tématu penzijní reformy. A tu Ing. Rusnok rozhodně nepropaguje. „Nedělal bych v tomto směru žádnou reformu, protože to stejně dobře nedopadne,“ řekl ekonom Rusnok nejen s ohledem na demografický vývoj české populace, ale i na české životní standardy a nepředpověditelný ekonomický vývoj.

-map-, foto -mo-

Nejenom text, ale i reklama živí novináře

Šéfredaktor MF Dnes Robert Čásenský pohovořil 3. 11. v aule Filozofické fakulty o ekonomickém pozadí vydávání novin. Přednáška byla zaměřena na způsoby financování novin jako celku, ale i rozložení nákladů mezi jednotlivé části redakce. Málokoho z účastníků napadlo, že hospodaření novin je tak silně ovlivněno například kurzem koruny k euru. Tiskařský papír se prodává v evropské měně za stejnou cenu po celé Evropě, každé vychýlení tedy znamená zisk nebo ztrátu a není možno situaci nijak ovlivnit. Co ovlivňovat lze, je množství reklam v periodiku. Její cena se však odvozuje například od počtu prodaných výtisků nebo čtenosti. Během výkladu se dostalo i na minulý a budoucí vývoj tištěných a internetových médií. Z tabulek a statistik vyplývají celkem optimistické závěry ohledně dalšího působení tištěných periodik. „Papírové deníky se budou muset obsahově a stylisticky přiblížit nynějším týdeníkům, zatímco aktuální zpravodajství zůstane internetu,“ komentoval budoucí vývoj novinář Čásenský.

V aule šéfredaktorovi naslouchalo několik desítek studentů, a to nejen z Katedry žurnalistiky, která přednášku pořádala. „Naším zaměstnancem se může stát každý, kdo prokáže nutně schopnosti, tedy i čerstvý absolvent univerzity bez zkušeností,“ podpořil Čásenský studenty.

Text a foto J. Kalát

Kultura – moc - identita K aktuálním společenským problémům

Kabinet interkulturních studií při Katedře sociologie a andragogiky FF UP uspořádal 14. 10. mezinárodní konferenci s názvem „Kultura - moc - identita“, jejímž účelem bylo vytvořit platformu pro veřejnou prezentaci výsledků bádání v oblasti humanitních a sociálních věd zabývajících se uvedenou problematikou z teoreticky i metodologicky odlišných hledisek a vytvořit prostor pro setkání a diskuzi badatelů a studentů doktorských a magisterských studijních programů na FF UP.

Na konferenci vystoupilo celkem čtrnáct prezentujících, kteří představili dílčí témata migračních, vizuálních, mediálních a genderových studií. Konference byla přístupná nejen akademickým pracovníkům, ale i studentům, kteří tak měli příležitost blíže se obeznámit s tématy, jimiž se studenti doktorských studijních oborů a odborní asistenti zabývají.

Odbornými garanty a moderátory jednotlivých panelů konference byly pracovníci Kabinetu interkulturních studií Dr. Daniel Topinka a Dr. Pavel Zahrádka. V panelu migračních studií zazněly především příspěvky týkající se integrace „druhých“ do společnosti, segregovaného školství a sekularizace. V sekci vizuálních a mediálních studií byla pozornost věnována především vizualizaci médií a jejich vlivu na společnost především prostřednictvím zpravodajství a reklamy. Panel genderových studií byl věnován konstrukci genderové identity v rodině a vztahu gay kultury a heterosexuální maskulinity.

Úspěšný průběh konference svědčí nejen o přínosu interdisciplinárního přístupu, ale také o vysokém badatelském potenciálu odborných asistentů a studentů doktorských studijních programů na FF UP. Zájem studentů rovněž dokládá naléhavost a atraktivitu výsledků sociálně-vědných a humanitních zkoumání, které se týkají aktuálních společenských témat a problémů. Konference v neposlední řadě přispěla k mezioborové spolupráci a diskuzi mezi humanitními a sociálně-vědnými disciplínami, které jsou společně s filologickými obory zastoupeny na Filozofické fakultě, a vytvářejí tím její jedinečný profil v rámci České republiky.

Podobné mezioborové setkání má proto na FF UP bezpochyby své místo a organizátoři by na něj chtěli navázat i v roce 2010 mezinárodní konferencí o spotřební kultuře za účasti předních odborníků z evropských univerzit a zástupců aplikační sféry zabývajících se výzkumem či inovací spotřební kultury.

Dr. P. Zahrádka, PhDr. D. Topinka

„Bílá místa“ v dějinách Československé strany lidové

Pod tímto názvem proběhla 5. 11. v kapli Uměleckého centra UP konference u příležitosti 90. výročí vzniku Československé strany lidové a 20. výročí 17. listopadu 1989. Uspořádalo ji Centrum dějin křesťanské politiky na Katedře historie FF UP pod záštitou místopředsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Ing. Jana Kasala (KDU-ČSL), náměstka hejtmana Olomouckého kraje a místopředsedy KDU-ČSL Ing. Pavla Horáka a děkana Filozofické fakulty UP prof. Ivo Bartečka, CSc.

Organizátoři ji věnovali nadcházejícímu životnímu výročí ředitele Centra pro Československé exilová studia při Katedře historie prof. Miloše Trapla, CSc., mezi jehož oblasti vědeckého zájmu patří mj. právě politický systém první republiky a politický katolicismus.

-red-, foto -mo-

Mathetika do školního vzdělávání?

Významný specialista v oboru neurobiologického základu učení a odborník zabývající se reformou evropského systému všeobecného vzdělávání Wolf Dieter Kohlberg z Ústavu pedagogických a kulturních studií na univerzitě v Osnabrückeru navštívil ve dnech 14.–15. 10. Ústav pedagogiky a sociálních studií (ÚPSS) na PdF UP. Za jeho účasti se zde konal první pracovní seminář s názvem „Neurodidaktik“ - von der Didaktik zur Mathetik Transdisziplinarität im Lehr-/Lernmanagement.

Mathetika podle W. D. Kohlberga představuje přínos k rozvoji moderní vědecké gramotnosti a rovněž poskytuje kritický pohled na společnost. Pojem „Mathetics“ (z řeckého „mathein“ nebo „mathanein“) znamená „naučit“ - jak z hlediska procesu, tak z hlediska získání určitých znalostí. U mathetiky jde mj. o porozumění organizace procesu učení, a to učení především z pohledu studenta. Mathetika zdůrazňuje symetrický vztah mezi učitelem a žáky, studenti a učitelé jsou „na jedné úrovni“, pedagog, resp. učitel se tak stává především poradcem a konzultantem. Zohledňuje a využívá aktuální poznatky z neurofyziologie, neurodidaktiky, behaviorismu, z pedagogické psychologie, kognitivní psychologie a z psychologie komunikace, jakož i poznatky informačních technologií a mediální výchovy.

Problematikou mathetiky a neurodidaktiky byly zahájeny odborné pracovní semináře pro pracovníky Ústavu pedagogiky a sociálních studií, který má s univerzitou v Osnabrückeru navázány rovněž kontakty v rámci programu Erasmus.

Doc. J. Skopalová, Ph.D.

Ex libris: Vladimír Páral

V rámci dalšího pokračování cyklu autorských besed a čtení Ex libris byl hostem vedoucího Katedry bohemistiky doc. Lubomíra Machaly spisovatel Vladimír Páral. Známý a čtenářsky úspěšný prozaik besedoval se studenty a přečetl ukázky ze svých románů ve zcela zaplněné aule Filozofické fakulty 3. 11.

-red-, foto -mo-

Biolog dr. Aleš Dolný a hudebník Dan Bárta představili ojedinělou publikaci o vážkách

V rámci zoologického semináře Katedry zoologie UP v aule PřF UP na tř. Svobody představili 4. 11. hudebník Dan Bárta (Illustratosphere, J.A.R., Alice, Sexy Dancers, Die El. Elefant?, muzikál Jesus Christ Superstar) a biolog dr. Aleš Dolný (Katedra biologie Ostravské univerzity) svou společnou publikaci *Vážky ČR: rozšíření, ekologie a ochrana*.

Jde o první knihu vydanou ve východní Evropě, která se věnuje jedné z nejvíce fascinujících skupin hmyzu. Z hlediska obsahu (téměř 700 stran) a nepochybně i hmotnosti (cca 4 kg) je to nejrozsáhlejší kniha o vážkách na světě. Začátkem října s ní autoři získali titul „Kniha roku o životním prostředí 2009“, kterou jim předal ministr životního prostředí Ladislav Miko.

Večer téhož dne vystoupil Dan Bárta s kapelou J.A.R. v U-klubu v rámci turné k dvacátému výročí skupiny. -red-, foto -mo-

Z JEDNÁNÍ KOLEGIA REKTORA UP

V průběhu svého jednání dne 3. 11. se Kolegium rektora UP zabývalo především těmito tématy:

- **Řád hodnocení kvality výuky studenty UP:** návrh hlavní normy s názvem *Řád pro hodnocení kvality výuky studenty Univerzity Palackého* prezentoval JUDr. Marek Hodulík a Tomáš Vynikal, členové AS UP. Uvedený dokument by měl do budoucna sjednotit UP v organizaci, procesu a formě hodnocení kvality vyučovaného studijního předmětu a kvality vykonávané pedagogické činnosti. Poté, co se k příslušnému dokumentu vyjádří svými připomínkami Kolegium rektora UP, měl by se příslušný řád dostat k jednání senátu jednotlivých fakult UP. Navrhovatelé Řádu pro hodnocení kvality výuky studenty UP zmínili měsíc leden 2010 jako měsíc, kdy by shora uvedené hodnocení mohlo být v prostředí Univerzity Palackého spuštěno.
- **Studijní a zkušební řád UP:** jeho nová podoba je stále v rozpracovaném stavu. Prorektor pro záležitosti studia a studentů doc. Miroslav Chráška uvedl, že pedagogická komise by se opět měla zabývat spornými body dokumentu. Vzhledem k tomu, že tento řád je diskutován již delší období, nabídla doc. Milana Hrušáková, děkanka Právnické fakulty UP spolupráci při formulaci jeho legislativní části.
- **Zveřejňování závěrečných prací:** prorektor pro záležitosti studia a studentů doc. Miroslav Chráška uvedl, že rektor UP prof. Lubomír Dvořák již podepsal potřebný dokument, podle něhož budou kvalifikační práce na UP zveřejňovány.
- **Specifický výzkum:** návrh nové Směrnice rektora *Zásady studentské grantové soutěže na Univerzitě Palackého v Olomouci* předložila Kolegium rektora UP prorektorka pro vědu a výzkum UP prof. Jiřka Ulrichová. Tímto dokumentem by měly být stanoveny pravidla soutěže na podporu projektů specifického vysokoškolského výzkumu prováděného studenty doktorského nebo magisterského studijního programu na UP. Pravidla vycházejí z § 7 odst. 5. zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 110/2009 a „Pravidel pro poskytování účelové podpory na specifický vysokoškolský výzkum“ schválených vládou ČR dne 17. 8. 2009. (více viz některé z příštích čísel ŽUP)
- **Informace o užití hymny a vlajky EU:** z diskuse, jež se týkala užití hymny a vlajky EU, vyplynulo, že uvedené symboly by měly být použity především při příležitostech, které mají úzkou evropskou souvislost. Ve všech ostatních slavnostních aktech by měla být užitá hymna příslušné země a vlajka ČR (doctor honoris causa) a studentská hymna Gaudeamus. -map-

Prof. Mgr. Jindřich Štreit

Jindřich Štreit je absolventem Pedagogické fakulty UP, obor Výtvarná výchova. V roce 2000 se habilitoval před Vědeckou radou Filmové a televizní fakulty Akademie múzických umění v Praze. Na základě obhajoby před Vědeckou radou Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze byl letos jmenován profesorem.

Po absolvování univerzity začal vyučovat na základní devítileté škole v Rýmařově, poté se stal ředitelem školy v Sovinci a později v Jiříkově. Kromě své pedagogické a fotografické činnosti se věnoval veřejně prospěšné práci. Od roku 1974 vedl galerii v Sovinci, od roku 1997 v Bruntále. Od roku 1981 úzce spolupracuje s progresivními umělci v Praze, Brně, Bratislavě a v dalších kulturních centrech České republiky i v zahraničí.

První impuls k fotografování dostal od otce. V roce 1964, v době studií, ho podnítil k fotografování prof. Jan Bukovjan. Štreit se účastnil fakultních výstav a studium zakončil v roce 1967 první samostatnou výstavou. Od roku 1972 se koncepčně věnoval zobrazování vesnického života. Soustředil se na portrét a na romskou tematiku. V letech 1974 – 1977 absolvoval Školu výtvarné fotografie, jeho závěrečnou prací byl soubor z divadelního zákulisí.

V roce 1982 se zúčastnil jako jediný fotograf nepovolené výstavy neoficiálních výtvarných umělců na tenisových kurtech v Praze, kde jeho fotografie vzbudily pozornost tajné policie. Byl vzat do vyšetřovací vazby a posléze odsouzen k trestu odnětí svobody v délce deseti měsíců s podmíněným odkladem na dva roky. Důvodem stanovení trestu podle dvou paragrafů trestního zákona (hanobení republiky a jejího představitele) byla interpretace vystavených i nikdy nezveřejněných fotografií (po úřední prohlídce celého archivu fotografa). Součástí trestu bylo zabavení části negativů, pozitivů a fotoaparátu (coby nástroje trestných skutků). Jindřich Štreit měl zakázáno pokračovat ve své trestné činnosti fotografování a byl sledován. V dějinách fotografie je tento případ pravděpodobně unikátní.

Po propuštění z vězení nesměl Štreit učit. Nejprve pracoval jeden rok v knihovně a po uzavření soudního jednání si musel najít jiné zaměstnání. Stal se dispečerem Státního statku Ryžoviště a ještě intenzivněji se věnoval kulturní činnosti a fotografování. Po státním převratu v listopadu 1989 se Štreitova situace změnila. V letech 1991–1994 byl zaměstnancem okresního úřadu a posléze muzea v Bruntále. Od roku 1994 je samostatný fotograf. Vyučuje na Institutu tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě. V letech 1991–2003 pedagogicky působil na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění v Praze.

Od roku 1991 pracuje na dokumentárních projektech ve Francii, Anglii, Rakousku, Německu, Japonsku, Číně, Maďarsku, Rusku i v České republice (Ženská věznice, Břevnovský klášter, Lidé olomouckého okresu, Lidé Mikulovska, Cesta ke svobodě, Lidé Tříneckých železáren, Mezi námi, Za oponou, Spolu, Cesty života, Lidé mého kraje – Bruntálsko). Na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity se podílí na vedení několika studentských projektů (Lidé Hlučínska, Náš svět, Zlín a jeho lidé, Dobrovolně, Opava očima studentů ITFSU, Dopravní podnik Olomouc).

Od roku 1967 realizoval více než 800 samostatných výstav v řadě zemí Evropy i v zámoří. Od roku 1964 se zúčastnil více než 400 výstav na čtyřech kontinentech světa a byl účastníkem mnoha mezinárodních dílen. Jeho dílo je zastoupeno ve více než třiceti veřejných sbírkách v České republice a téměř padesáti zahraničních.

Je členem Sdružení Q Brno, Spolku olomouckých výtvarníků, Aktivu volné fotografie při Pražském domě fotografie a Umělecké besedy v Praze.

-red-, foto (vpravo nahoře) -mo-

Prof. Jindřich Štreit k počtě J. L. Fischera...

Dokončení ze str. 1

kal. Připomněl také výstavní činnost, které se kromě fotografování a činnosti pedagogické prof. Štreit také léta věnuje. „Připomeňme prostory Sovince, které v době totality jako výstavní sloužily zakázaným osobnostem. Jindřich Štreit totiž v nelehké době umožňoval to, co totalitní režim nenáviděl až za hrob – sdružování bez povolení shůry. Jindřich Štreit nabízel co nejširší komunikaci a umožňoval ji zejména mezi polooficiální a neoficiální výtvarnou scénou Čech, Moravy a Slovenska. Činil tak přes intenzivní zájem tajné policie, navíc na zdánlivě nejméně vhodném místě naší země, v syrové, vykořeněné sudetské krajině, která se dosud nevzpamatovala po vyhnání původních obyvatel. Činil tak mezi obyvateli bez jakéhokoliv kulturního zázemí a pokud si vzpomínám, činil tak bez jediného kompromisu“, dodal prof. Zatloukal.

Jak prof. Štreit pak v průběhu přednášky uvedl, nikdy se nepohyboval a nepohybuje se se svým fotoaparátem v samém středu dění: „Zaznamenal jsem to všední, obyčejné, každodenní. To, co je věčné, ale z čeho se rodí vzdor, který mění později moc.“

Výroční přednášky, jejichž tradice byla založena v roce 1994 ke 100. výročí narození J. L. Fischera, se zúčastnili hlavní představitelé Univerzity Palackého, olomouckých i mimoolomouckých institucí a také potomci J. L. Fischera.

M. Hronová

Olomouc 1980

Sovinec 1981

Veveří 1985

„Fotografie zachycují jak dětský svět, tak svět mužské i ženské práce, ale i chvíle oddechu. Spolkový život myslivců i hasičů, prostředí domácností i kanceláří. Zachycují politické oslavy „Vítězného února“ i 1. máje, kladení věnců i příchod sametové revoluce. Přesto ani tyto události nejsou tím nejdůležitějším v životě.“

Věřím v lidskost, lásku a radost ze života. Řídím se pravidlem nic nehledat. Dělat rád to, co dělám. Nezůstat lhotejným k problémům druhých, být stále otevřen a připraven pomoci.

Jsem fotograf, který má rád lidi.“

Prof. J. Štreit, In: Doba normalizace ve fotografii 16. výroční přednáška k počtě J. L. Fischera, Olomouc 2009

2009

20 let svobody a demokracie
v Olomouci

Návrh kodifikace požadavků na kvalifikační práce

Aktualitou českého vysokoškolského právního prostředí jsou šetření týkající se studentských kvalifikačních prací. Zdnalivě se jedná o věc jasnou. Ve skutečnosti se ale setkáváme s řadou pochyb i ze strany některých akademických orgánů a právníků, zda vznikl plagiát, anebo nikoli. Zdá se proto, že jakákoliv osvěta je namístě.

Zabývat se těmito otázkami v dnešní racionalistické době znamená formulovat etické kánony neboli protiplagiátorská pravidla. Ve světě se nejedná o nic nového. Taková pravidla obvykle bývají formulována kasuisticky. Tzn. uváděním jednotlivých, nutno říci, že značně rozmanitých, skutkových podstat vědeckého a morálního deliktu plagiátorství, stíhaného odsudkem veřejnosti.

Ve většině případů ale nejde „pouze“ o vědecký a morální delikt (s možným pracovněprávním nebo akademickoprávním důsledkem), nýbrž i o kriminální jednání z prostředí akademické kriminality. Kromě porušování chráněných práv k duševnímu vlastnictví, práva osobnostního či práva proti nekalé soutěži je namístě hovořit o majetkovém nebo nemajetkovém podvodu. Poslední z toho je vyjádřeno skutkovou podstatou trestného činu poškozování cizích práv (§ 209 tr. z.). Poškozeným je zde kupříkladu vysoká škola, jíž byla způsobena vážná újma na právech, například na právu na její dobrou pověst obsahujícího i její důvěryhodnost v očích veřejnosti, a to tím, že ji student uvedl v omyl o své kvalifikační práci, kterou na ni obhájil a kterou musí vysoká škola zveřejnit. Bezpochyby zajímavou kapitolou může být účastenství na tomto nebo jiném studentem dokonaném trestném činu ze strany kupříkladu školitele nebo vedoucího diplomové práce formou pomocnictví. Pomocný skutek školitele nebo vedoucího diplomové práce může být různý. Pomocná osoba z řad akademických pracovníků může studentovi úmyslně pomáhat odstraňovat překážky k podvodnému získání vysokoškolské kvalifikace například doporučujícím posudkem, zlehčením studentova „pochybení“, poukazem na studentovu pouze „formální“ chybu apod. Pomocník ale přitom musel vzhledem ke svému akademickému postavení vědět, že svými chováními se účastní poškozování práv vysoké školy a musel být srozuměn s následkem spočívajícím například v ohrožení její důvěryhodnosti jako „vrcholného centra vzdělanosti“, řečeno slovy zákona.

Pro účely veřejné diskuse jsem se pokusil nastínit několik pravidel neboli požadavků vysoké školy na kvalifikační práce. Žádoucí je, aby pravidla stanovil studijní a zkušební řád vysoké školy. Jeho porušení by tak bylo porušením právní povinnosti s možným disciplinárním postihem studenta v samosprávné děkanské pravomoci podle zákona o vysokých školách. Pravidla mohou být vedle toho i vodítkem obsahujícím obecná hlediska studijního hodnocení kvalifikační práce komisí pro státní závěrečné zkoušky, popř. jinou obdobnou komisí.

Návrh požadavků na kvalifikační práci, který je zde obsažen, je koncipován z hlediska právní vědy, která mi je blízká. Právní věda může zároveň posloužit jako konkrétní vědecký příklad pro kvalifikační „písemky“. Jsem si vědom, že zejména pro vědy přírodní by bylo možné některé části návrhu upravit. Novinkou návrhu je to, že vedle obvyklého čestného prohlášení autora obsahuje též jeho volný projev slibu odškodnění každému, komu by autor způsobil újmu nepravdivostí svého čestného prohlášení. Jsem si vědom toho, že může jít o diskusní otázku. Na druhou stranu ale slib odškodnění spojuje nepravdivost čestného prohlášení s právním následkem, čímž působí zejména preventivně. Cílem není chránit plagiátora, ale oběti jeho podvodů, mezi něž může patřit kdokoli, nastane-li příčinná souvislost mezi újmou a falešným, lživým či jinak nepravdivým prohlášením.

Požadavky bychom mohli souhrnně uvést například pro oblast právní vědy následovně:

1. Kvalifikační práce, dále jen „práce“, musí být **jedinečným** výsledkem tvůrčí (**vědecké**) činnosti autora, který je vědeckým (**metodickým a systematickým**) vyjádřením autorova **vlastního právního myšlení** obsahujícího autorův **odůvodněný právní názor**, a to na příslušné vědecké téma (**vědeckou problematiku**) a na jeho řešení a podle jeho zadání vysokou školou, je-li u práce příslušného druhu zadání stanoveno.

2. Práce musí být **původním**, nezávisle a samostatně vytvořeným **vědeckým dílem autora z oblasti právní vědy**, které je výsledkem autorova **vlastního výzkumu** s použitím obecně uznávaných **vědeckých metod** včetně zvláštních metod právní vědy.

3. U prací **bakalářských** postačuje, je-li práce **původním**, nezávisle a samostatně vytvořeným **odborně literárním dílem** autora z oblasti příslušné **odbornosti (povolání)**, které je **jedinečným** výsledkem tvůrčí (**odborné**) činnosti autora.

4. Pro práci, která je výsledkem autorova studia **jiného než právního** studijního programu, platí tyto požadavky **obdobně**.

5. **Původnost** práce se rozumí jak co do autorova **vlastního myšlenkového obsahu**, například právně odůvodněného řešení konkrétního právního problému, tak co do autorova **vlastního vědeckého vyjádření vlastního myšlenkového obsahu**. U prací bakalářských přitom postačuje autorovo **vlastní odborně literární vyjádření vlastního myšlenkového obsahu**.

6. Kde autor ve své práci **myšlenkově čerpá z cizích myšlenek** obsažených v cizích dílech nebo v jiných cizích výtvorech, údajích či projevech, dále jen „díla“, například, kde autor čerpá z cizích právních názorů nebo cizích právních teorií, nebo kde autor **myšlenkově čerpá tyto cizí myšlenky samé**, musí tak učinit **zjevným, poctivým, přesným a přezkoumatelným odkazem na cizí myšlenkový obsah**, například na cizí **řešení**, na jeho **původce a pramen**, a to **odkazující nebo srovnávací poznámkou** pod čarou na patřičném místě a vždy též v soupisu použité literatury nebo jiných pramenů tak, aby bylo **objektivně vyloučeno nebezpečí záměny autorových a cizích myšlenek (pravidlo odkazu)**.

7. Kde autor **přebírá** do své práce **výňatky z cizích děl**, popř. cizí drobná díla celá, musí tak učinit **zjevným, poctivým, přesným a přezkoumatelným způsobem** a při splnění **citacních předpokladů stanovených zákonem**, přičemž převzaté výňatky cizích děl, popř. cizí drobná díla celá, musí být **zřetelně odděleny** od autorovy vlastní práce tak, aby bylo **objektivně vyloučeno nebezpečí záměny obou děl** nebo jejich částí, a to například uvedením převzaté cizí věty v uvozovkách a v kurzívě (**pravidlo citace**). Požadavek v tomto pravidle vyjádřený platí **též** pro citace z děl nebo citace drobných celých děl, která jsou **autorskopravně volná**, a to s ohledem na účel autorovy práce.

8. Pravidlo citace týkající se autorských děl platí **obdobně** pro citaci spočívající v autorově **reprodukcii cizího zapsaného průmyslového vzoru** spočívajícího ve **vzhledu výrobku** nebo jeho částí, například ve vzhledu obalu, grafického symbolu nebo typografického znaku, a to při splnění **citacních předpokladů stanovených zákonem**.

9. Pravidlo odkazu platí **obdobně** pro autorovo myšlenkové čerpání z **jiného vlastního díla** autora práce. Pravidlo citace platí **přiměřeně** pro přebírání výňatků z **jiného vlastního díla** autora práce nebo pro přebírání **jiných autorových drobných děl celých (pravidlo autocitace)**.

10. Autor práce se musí **vystříhat otrockého nebo jiného napodobení cizích děl** nebo napodobení cizích myšlenek, spočívajícího v použití cizích děl nebo jejich částí anebo cizích myšlenek jako by byly jeho vlastní (**zakázané vyvolání objektivního dojmu cizích děl nebo cizích myšlenek jako vlastních**), a to i **bez ohledu na úmysl** autora vydávat cizí díla nebo jejich částí anebo cizí myšlenky za vlastní (**zákaz plagiátu**).

11. Autor se musí **vystříhat vyvolání mylné představy nebo uvedení jiného v omyl** o svých schopnostech, nebo znalostech, právních nebo jiných názorech, o své výzkumné, tvůrčí nebo jiné činnosti, o splnění studijní nebo jiné právní povinnosti, o své vědecké nebo odborné způsobilosti (kvalifikaci) nebo o své vědecké bezúhonnosti či o svém osobnostním charakteru, a to ve vztahu k dané práci.

12. Práce, jakož i ji předcházející autorova činnost, například činnost výzkumná, musí být v souladu s **obecně uznávanou veřejnou morálkou akademickou a výzkumnou**, jakož i v souladu se **myslem vysokoškolského vzdělávání a osobního získávání vysokoškolské kvalifikace**.

13. Práce, jakož i ji předcházející autorova činnost, **nesmí bezdůvodně zasahovat do práv jiných osob**; například do **práva k cizím duševním vlastnictvím**, kupříkladu do práva autorského nebo do práva průmyslově vzorového, nebo do **práva osobnostního** či do **práva proti nekalé soutěži**, kupříkladu získáním autorovy neoprávněné soutěžní výhody na úkor jiného.

14. Práce, jakož i ji předcházející autorova činnost, **nesmí ohrozit důvěryhodnost** vysoké školy, na níž vznikla, v očích veřejnosti ani jinak ohrozit její pověst.

15. Práce musí být úvodem opatřena autorem **projeveným a vlastnoručně podepsaným čestným prohlášením a slibem odškodnění** tohoto znění:

*„Čestné prohlášení a slib odškodnění
Prohlašuji na svou čest podle svého nejlepšího svědomí, že tato práce je mým původním dílem, které jsem samostatně a nezávisle vytvořil(-a) jen s použitím podkladů v ní uvedených. Slibuji odškodnit každého, komu bych způsobil(-a) újmu nepravdivostí tohoto prohlášení.“*

Vlastnoručním podpisem musí být práce opatřena v její papírové podobě. V elektronické podobě musí být vlastnoruční podpis nahrazen jeho elektronickou faksimili.

16. Autor má ve své práci přihlídnout ke **standardizaci dokumentů** vyplývající z technických norem, jakož i k **poctivým akademickým zvyklostem**.

17. Stanoví-li zákon nebo studijní a zkušební řád vysoké školy, popř. jiné její vyšší opatření jinak, má **přednost** před těmito požadavky.

Prof. JUDr. Ivo Telec, CSc.

Pozn. red.: Verze doplněná poznámkami je k dispozici v Žurnálu Online na www.zurnal.upol.cz.

Katedra bohemistiky FF UP ve spolupráci s Obcí spisovatelů, Ústavem pro českou literaturu AV ČR, Obcí spisovatelů a Českým centrem Mezinárodního PEN klubu pořádá ve dnech **17.–18. 11.**

mezinárodní literárněvědnou konferenci

Dvě dekády demokracie: Česká literatura 1989–2009.

Konference, jejímž obsahem je zhodnocení dvou dekád vývoje literatury ve svobodné společnosti, se uskuteční v UC UP (konviktu), ku příležitosti 20. výročí sametové revoluce.

Podrobný program na www.zurnal.upol.cz.

Druhá lingvistická přednáška na Katedře germanistiky FF

Lingvistická sekce Katedry germanistiky FF UP zve zájemce na druhou z cyklu tří lingvistických přednášek hostujících docentů, které jsou pořádány v zimním semestru. Přednáška, jež bude přednesena v češtině, se koná ve středu **18. 11. 2009 ve 13.15 hodin** v posluchárně č. 10 na Katedře germanistiky FF UP. Pozvání tentokrát přijala **doc. Iva Nebeská, CSc.**, která bude hovořit o kognitivním přístupu k jazyku. Tématem přednášky je, **Teplota jako zdrojová oblast pro konceptualizaci emocí.**

Katedra germanistiky zve nejen studentky a studenty oboru Německá filologie, ale také všechny další zájemce z jiných lingvistických oborů.

Pozvánka na didaktický seminář

Katedra matematiky PdF a Společnost učitelů matematiky JČMF pořádají v zimním semestru **Didaktický seminář** s tímto programem:

- 25. 11.: **Problematika vývojových poruch učení – dyskalkulie** (Mgr. Jarmila Hotová, Pedagogicko-psychologická poradna v Prostějově)
- 9. 12. **Diplomový seminář** (studenti oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ)

Semináře budou probíhat vždy ve středu od 14.00 hodin v posluchárně P 28 v prostorách Katedry matematiky (2. patro) PdF (Žižkovo nám. 5). Všichni zájemci z řad studentů i pedagogické veřejnosti jsou srdečně zváni.

Aktuální informace viz <http://katmat.upol.cz/>.

Přednáškové večery Spolku lékařů v Olomouci

Spolek lékařů v Olomouci ve spolupráci s Ústavem normální anatomie, Ústavem histologie a embryologie a Laboratoří mikroskopických metod LF UP pořádá **18. 11. od 16.00 hodin Podzimní morfolo- gický seminář**, který se uskuteční v prostorách Teoretických ústavů LF UP.

Tamtéž bude o týden později – **25. 11. od 16.00 hodin** přednáškový večer ve spolupráci s Odborným léčebným ústavem neurologicko-geriatrickým (Moravský Beroun) věnován **problematice dlouhodobé intenzivní ošetrovatelské péče strašných pacientů.**

Ukončení přístupu k databázím

Vzhledem k tomu, že MŠMT v rámci programu INFOZ finančně plně nepodpořilo projekt Ústřední knihovny UK na informační zabezpečení medicíny a psychologie, nebude pokračovat přístup UP do databázi Faculty of 1000 Biologie (ukončení 23. 11.), Faculty of 1000 Medicine (ukončení 23. 11.), Oxford Reference Online Premium (ukončení 31. 12.). Všechny jsou do uvedených termínů k dispozici na <http://ezdroje.upol.cz>.

Výplatní termíny v roce 2010

Leden: 11. 2. 2010 • únor: 11. 3. • březen: 13. 4. • duben: 12. 5. • květen: 10. 6. • červen: 13. 7. • červenec: 12. 8. • srpen: 13. 9. • září: 12. 10. • říjen: 11. 11. • listopad: 13. 12. • prosinec: 12. 1. 2011.

Profesoru Macháčkovi k osmdesátinám

Jaroslave Macháčku, amice carissime!

Jsi (téměř) nejstarším z „jádra“ moderních filologů naší Filozofické fakulty, které prožilo vícero režimů a bezpočet reforem vysokých škol i pravopisu. Od

počátků jsi s užitekem vnímal zakladatele našich oborů na UP, anglistiky, romanistiky, germanistiky, obecné lingvistiky – carnapického Ivana Poldaufa, anagramatického Ladislava Cejpa, polyhistorického Pavla Trosta. Vzpomínáš s nostalgií i oživujícím úsměvem našich kolegů, odešedších v onen svět – důstojné paní Idu Rochowanské, vědychtivého Zdeňka Plachého, důkladného Mirka Tichého, lusitanského polyglota Evžena Spáleného či smyrnského diplomata Václava Staňka. Vzpomínáš s námi rád na to, jak jste se vzájemně popíchovali s milým a veselým Antonínem Zatloukalem. V oněch prvých letech jsi učil sebe, brzy na to a dlouho učíš ostatní a tvoříš lingvistické studie. Mezitím jsi také laskal svou hispánskou kytaru nebo i vyvěšoval převratná oznámení k prvnímu aprílu. V padesátých letech, kdy jak společnost, tak univerzitu ovládly různé fenomény marxismu, jež vyhnaly odtud jejího obnovitele J. L. Fischera, jsi musel procházet mnohočetným „kádrováním“ a řetězy školení a také se ošklibat nad mentorováním ze strany sovětské vědy, kdy Josef Džugašvili určoval i směry jazykovědného poznání. Přes různé tlaky si naše moderní filologie udržovala vlastní myšlenkovou úroveň a směr cesty, ať už v budově Elizabetina v Křížkovského ulici nebo dočasné Grimmensteinově rezidenci ve Wurmově. Vyjasňující se obzory šedesátých let jsme mohli společně vnímat nejen v liberalizující se společenské atmosféře, nýbrž i v rozhovorech na naší výletní základně, chatě Švýcarské pod Pradědem, kde jsi nás naučil, co to je horský velekok. I tenkrát po nás pásla StB, reprezentovaná Rybim Okem a rojem spomocníků.

Po invazi Varšavského paktu v roce 1968, doprovozené erupcí tuzemské politické spodiny, jsi byl kvůli neochvěvnosti svého postoje vyhnán z Filozofické fakulty. Avšak i jako termoregulační faktor v nemocnici jsi získal navíc uznání a také přátelství leckterých kolegů-lékařů, když jsi se stal jejich odborným poradcem a překladatelem ve věci anglického jazyka. Při podzemních schůzkách v oné době temna jsme si vytvářeli společně zjasněný obraz proměny světa a „poměrů“. Po převratě v roce 1989 jsi se vrátil jako

agilní obnovitel oboru, jako restaurátor náplně i obrazu toho, co si intelektuální svět představuje pod pojmem UNIVERZITA. Obdivuhodná byla Tvá ochota k návratu po bezmála dvaceti letech násilného přerušení.

Leckterí z vyhnáných, politicky diskriminovaných kolegů takový návrat nezvládli a odešli po krátkém pokusu o obnovu činnosti. Ty jsi zvládl svůj comeback ve všech rovinách a vytvořil ambiente pro další kolegy a žáky, aby mohli plnit to, co od nás perspektiva vysokého vzdělání a intelektuálního rozvoje žádá. Podporoval jsi velkolepé aktivity kolegy-rektora Josefa Jařaba, i jakožto prorektor, člen Rady vysokých škol, akademického senátu atd. Uvedl jsi v život řadu zahraničních kontaktů, zvláště (avšak nejen) s anglosaskými zeměmi, nabyl jsi rozhledu a nadhledu v řadě zemí – v USA, Velké Británii, Itálii, Rakousku, Španělsku, Nicaragu (vynechávám další). A stal jsi se také (skoro) maltézským rytířem.

Zprostředkoval jsi vždy – a děláš to stále – lingvistické poučení a životní moudrost o různých vrstvách vědy, reálii, literatury, bytí svým žákům i nám, svým kolegům různých oborů. Šířil jsi mezi námi teoretické i praktické poznávací momenty, vztahující se k jazykům germánským, románským, indickým. Jsi ale také etymologem a výborným vykladačem jazyka českého – a to i jako umírněný a povznesený vinolog. A důsledně rozlišuješ mezi angličtinou a globálštinou. Vysoká úroveň Tvých výkladů se zrcadlí i na vysoké úrovni mnoha studentů, kteří se stali pokračovateli ve Tvém úsilí a spolupracovníky.

Neustupoval jsi „kádrovacím“ nátlakům. Hájl jsi čistotu vědy a mravních zásad, a to nejen proti doktríně třídního boje, nýbrž i proti šířícímu se (ne)morálnímu postmodernímu relativismu. Máš svůj významný podíl na tom, co bylo vytvořeno a čeho bylo dosaženo na univerzitě a fakultě v posledních dvaceti letech v obnoveném plném rozsahu a hloubce, v návracení studií na úroveň vědecky adekvátní a mezinárodně platnou.

K 15. listopadu – ke Tvým osmdesátinám – Ti přejí trvalé blaho na těle, duši, duchu, zdar ve všem Tvém činění, radost z bytí v našem milie, radost z Tvých milých dcer a jejich rodin!

Za všechny dříve i novější kolegy
Tvůj starý přítel Ludvík Václavek

Moravsko-slezská křesťanská akademie Olomouc ve spolupráci s Vysokoškolským katolickým hnutím a Filozofickou fakultou UP si Vás dovoluje pozvat na přednášku

Krise jako šance

kteřou proslaví **Prof. PhDr. Tomáš Halík, Th.D.**

profesor Univerzity Karlovy a prezident České křesťanské akademie

Přednáška se uskuteční mimořádně ve **středu 18. 11. v 17.00 hodin v aule FF UP, od 16.30 hodin je připravena autogramiáda nové knihy prof. Halíka *Stromu zbyvá naděje***. Na přednášku naváže slavnostní bohoslužba jako **poděkování za 20 let svobody**, kterou bude prof. Halík sloužit od 19.00 hodin v kostele Panny Marie Sněžné, koncelebrovat bude P. František Lizna SJ, vězeň bývalého komunistického režimu. Po mši svaté ve 20.15 v sále CA bude následovat **beseda Josefa Kořenka a jeho hostů o 17. listopadu 1989 na UP** pohledem zakladatelů Vysokoškolského katolického hnutí Olomouc.

Vznikla nová publikace...

mocí, PhDr. Leoš Mičák z Muzea umění, prof. Miloslav Pojsl z CMTF UP a PhDr. Pavel Urbášek z Archivu UP.

Nová publikace, přehledně informuje o historii školství v Olomouci před příchodem jezuitů do Olomouce, o vzniku a vývoji zdejší jezuitské univerzity (1573–1773), státní univerzity v Olomouci a v Brně (1773–1782), C. k. lycea v Olomouci (1782–1827) a C. k. Františkovy univerzity v Olomouci (1827–1860). Její další kapitoly jsou věnovány historii samostatné Teologické fakulty (1860–1919) a Cyrilometodějské teologické fakulty (1919–1939), jakož i vzniku a novodobé historii Univerzity Palackého (1946–2009). Kniha obsahuje chronologický přehled historie olomouckého vysokého učení a soupis jeho rektorů, jakož i děkanů samostatných teologických fakult. V bohatém obrazovém materiálu jsou pak vůbec poprvé barevně reprodukovány papežské a císařské zakládací listiny olomoucké jezuitské univerzity. *M. Hronová, foto na titulní straně -mo-*

Dokončení ze str. 1

Taková jsme byli ...

Osmdesátá léta minulého století
v Československu (II.)

Olomouc byla v osmdesátých letech již pouhým okresním městem, když již v roce 1960 – v důsledku nové územní organizace státní správy – zanikl Olomoucký kraj a Olomouc se stala součástí Severomoravského kraje. Tuto územně správní degradaci „hanácká metropole“ – doprovázenou dominancí Ostravska coby „ocelového srdce republiky“ – nemohla zastřít ani skutečnost, že Olomouc byla největším okresním městem v tehdejší Československu. Dne 12. července 1978 se dokonce Olomouc stala sedmým československým stotisícovým městem.

Baby boom, bytová výstavba, doprava

Přírozenou cestou (tedy počtem narozených dětí) rostl počet olomouckých obyvatel zejména v průběhu sedmdesátých let, kdy se tento demografický ukazatel (ve srovnání s koncem šedesátých let) takřka zdvojnásobil. I když v následujícím desetiletí došlo k nemalému poklesu v porodnosti olomouckých žen, tak lze říci, že babyboom zdárně pokračoval i v tomto období. K výrazné natalitě přispěly nejen mohutné sociální opatření z počátku tzv. normalizace, ale i úprk našich občanů z normalizační veřejné a veskrze tristní šedi do bezpečného útulku privátní sféry.

Za přírůstkem obyvatelstva zaostávala bytová výstavba. Ta se v Olomouci ze tří čtvrtin uskutečňovala hromadnou výstavbou panelových sídlišť, v to především v prostoru Nové Ulice, Povlu, Nových Sadů, Lazců a Tabulového vrchu. Ještě na sklonku šedesátých let se uplatňovala při stavbě těchto sídlišť snaha o vyváženost jejich architektonicko-urbanistických koncepcí. To je v Olomouci patrné zejména na Nové Ulici, kde také v roce 1968 vyrostla nová dominanta Olomouce – čtrnáctipodlažní obytný dům s nadstavbou vodojemu. Antipod sídlišti na Nové Ulici tvořily shluky panelových domů v Neředíně, svými obyvateli příznačně nazývané „Mačkalov“.

Vznik nových sídlišť vyvolal úsilí o koncepční zásahy do poněkud chaotické olomoucké veřejné dopravy, ve které v šedesátých letech dominovala doprava autobusová. V průběhu osmdesátých let se tak opakovaně uvažovalo zavedení trolejbusů, mimo jiné v souvislosti s plánem výstavby nového dopravního podniku v části areálu letiště v Neředíně. Rozsáhlá revitalizace tramvajové trasy proběhla na ulici Wolkerově a především na ulici Ostravská, kde se tramvajová doprava musela přizpůsobit novému silničnímu průtahu městem. V roce 1981 byl také ukončen provoz tramvají nemocničním areálem a tato doprava se tak přiblížila obyvatelům poselského sídliště. Ve stejném roce vzniklo nové autobusové nádraží v Hodolanech.

Památková péče a správa města

Nebývalá kumulace historických památek byla v posledním desetiletí komunistického režimu pro kompetentní orgány spíše nemalou přítěží. Na sklonku osmdesátých let dokonce ostře pranýřoval zanedbané městské historické jádro publicista Josef Velek, který v tehdy populárním časopise Mladý svět napsal rozsáhlý článek se sugestivním názvem „Spadne Olomouc?“. Pro fundamentální revitalizační zásah však chyběly peníze, ale i vůle ke komplexnímu přístupu. S opětovným vznikem útvaru hlavního architekta v polovině osmdesátých let tak kontrastoval zánik samostatného okresního útvaru státní památkové péče v roce 1988. Navzdory tomu byl v listopadu 1988 – po dlouhodobé rekonstrukci – otevřen areál olomouckého hradu na dómském návrší.

V čele města – jako předseda městského národního výboru – stál téměř po celé období normalizace Jan Tencián, nemálo nekorektně zvaný olomouckými občany „Tencigánem“. J. Tencián totiž údajně organizoval výraznější přesun romského obyvatelstva ze Slovenska do „hanácké metropole“ a tímto transferem prý vylepšoval stav městské pokladny. V roce 1986 vystřídal Jana Tenciána (odešel pracovat na Univerzitu Palackého) v čele města schopný pragmatik Josef Votoček, který do veřejných funkcí přišel z manažérského postu v litovelské Tesle.

„Dočasný“ pobyt sovětského vojska

Olomouckým specifickým byla také výrazná koncentrace sovětských vojsk – vždy v Olomouci a přede-

vším v přílehlém okolí (Libavsko) sovětská tzv. střední skupina vojsk dislokovala více než 30 000 mužů a žen. V Olomouci tak fungovala sovětská komandantura (dnešní budova Pedagogické fakulty UP na Žižkově náměstí), sídliště obývané sovětskými „lampasáky“ a jejich rodinami (Neředín, Černá cesta, Nový Svět), sovětské dobře zásobené obchody (proslulý byl tzv. GUM v areálu Hanáckých kasáren s ručními počítačy – „sčoty“), škola i nemocnice (Pasteurova ulice). Především v osmdesátých letech se mezi domácími obyvatelstvem a sovětskými důstojníky rozvinul oboustranně výhodný výměnný obchod; žádaným sovětským „zbožím“ byly především pohonné hmoty, ale i barevné televize a ruční elektrické nářadí. Dvacetiletý „dočasný“ pobyt zanechal nemalé ekologické škody, které se v řadě lokalit sanují dodnes.

Samizdat

Po podstatnou část osmdesátých let vycházel v Olomouci samizdatová literární časopis Ječmínek, který vzešel z autorského okruhu kolem Václava Buriána a Tomáše Ticháka. Regionální katolický samizdat byl na počátku sledovaného desetiletí decimován rozsáhlým zatykáním. Poté převzala samizdatové aktivity mladší generace kolem Michala Mrtvého, Tomáše Koprivý a Jindřicha Suchánka. Poslední dva jmenovaní založili v Olomouci nezávislý křesťanský časopis Velehrad, který vycházel až v tisícovém nákladu; J. Suchánek společně se svým bratrem Vladimírem zřídili v Olomouci videostudio Velehrad pracující na filmových dokumentech s křesťanskou tematikou.

Svrázný kolorit normalizačního města

Pochopitelně také reálné socialistické město poskytovalo svým obyvatelům nejedno lákadlo (ale o tom až přistě). Současně v něm žily mnohé rázovité postavičky. Autorovi těchto řádků se vryly do paměti především dvě takovéto postavy – Izrael a Olma. Izrael byl olomoucký socialistický „homelesák“ – bezdomovec. Ošuntělý neveliký mužik s šedivými a neupravenými vlasy a vousy kolem sebe šířil nevábný odér; s největší pravděpodobností neměl nic společného s národem vyvoleným ani s jeho státem. Svůj neveliký majetek Izrael převážel na jízdním kole, přičemž na „štangli“ tohoto dopravního prostředku zavěsil kartónovou tabulku s nápisem „Izrael“ doplněný četnými klikyháky, připomínající hebrejské písmo. Nakonec to možná opravdu hebrejské písmo bylo, kdo ví. V případě nejruznějších státních svátků, oslav prvního máje či při významných zahraničních návštěvách soudruzi prý umístili Izraele do cely předběžného zadržení – to aby svou přítomností v olomouckých ulicích nedráždil.

Národní podnik Olma byl obří olomoucká továrna na mléčné výrobky. Olmou se zvala také příblížně čtyřicetiletá žena mohutného vzrůstu s bujnou hřívou blondatých vlasů. Tato osoba se současně vyznačovala kolosálním poprsím, které zavadlo příčinu její předzdivky. V restauračních zařízeních – po požití nevelkého množství alkoholických nápojů – Olma především ráda tančila a zpívala. Mezi její nejoblíbenější popěvky patřily někdejší hity Děti z Pirea a Plují lodi do Trianu, plují lodi do Malagy. Obě písně dokázala Olma zazpívat s neobyčejnou vervou a procítěností, leckdy dokonce i slzu zamáčkla. Bůhví, co jí vlastně obě písně asociovaly. Možná středomořskou lehkomyšlností a bezstarostností, i šmolkové modrou oblohu prozářenou slunečním svitem – tedy prostředím, které marně hledala v restauracích normalizační Olomouce.

PhDr. P. Urbášek, ředitel Archivu UP, mezititulky redakce

2009

20 let svobody a demokracie
v OlomouciMezinárodní teatroterapeutická
a poetoterapeutická konference

Ve dnech 25.–26. 11. se uskuteční na Pedagogické fakultě UP **Mezinárodní teatroterapeutická a poetoterapeutická konference**. Organizátoři zvolili praktický charakter, a to workshopovou formu konference. Dílny povedou zkušení lektori divadel herců s mentálním, zrakovým, sluchovým a psychickým postižením, a rovněž herců bezdomoveckých divadel z Čech, Slovenska, Nizozemí a Maďarska.

Součástí konference budou i dvě teatroterapeutická představení. Představí se nám Divadlo *MY* složené z herců/klientů Centra sociálních služeb Klíč Olomouc a *Divadlo na poslední chvíli*, jehož členem jsou studenti Speciální pedagogiky UP.

Všechny workshopy se budou konat v terapeuticko-edukačních ateliérech na Purkrabské ulici; divadelní představení můžete shlédnout v aule PdF.

Centrum portugalského jazyka a lusofonní kultury
na Katedře romanistiky FF UP
si vás dovoluje pozvat na

Dny portugalské a brazilské kultury

konané ve dnech **24. – 26. 11. v prostorách
Katedry romanistiky FF UP** (Křížkovského 10)
Podrobný program na www.zurnal.upol.cz.

Moritz Gekeler z AG Daimler o reklamě

Kabinet interkulturních studií při KSA FF UP připravil na příští týden přednáška spojenou s diskusí s Moritzem Gekelerem, literárním teoretikem a analytikem spotřební kultury, členem týmu pro výzkum budoucnosti firmy Daimler AG. Přednášku v německém jazyce „Neue Leitmotive der Konsumkultur. Zur Nachhaltigkeit in der ‘Sprache der Dinge‘“ proslouí ve středu 25. 11. od 9.45 na Katedře germanistiky FF UP v učebně 8. Přednáška v anglické verzi „New Leitmotifs of Consumer Culture. On Sustainability in the ‘Language of Things‘“ se uskuteční ve stejný den na Katedře sociologie a andragogiky FF UP od 14 hod v učebně 4.09.

Oddělení péče o zaměstnance Rektorátu UP
a Přírodovědecká fakulta UP pořádají
pro děti zaměstnanců univerzity akci s názvem

Mikulášování

**6. 12. v přízemí nové budovy PŘF UP
na třídě 17. listopadu 12.**

Program:

- 15.30–17.00: výroba vánočních ozdob a zdobení vánočního stromu;
  - 17.00–18.20: zábavní předvánoční pořad agentury Gong pro děti a rodiče;
  - 18.20–18.40: rozdávání dárečků od Mikuláše dětem.
- Vstupenky jsou zdarma, cena dárečku od Mikuláše je 80 Kč. Prosíme o potvrzení účasti, počtu dětí, počtu mikulášských dárečků na e-mail jaroslava.seifriedova@upol.cz nebo na tel. 585 631 051, 739 200 993. Potvrzení o účasti zasílejte nebo volejte **nejpozději do 30. 11.** Vstupenky i poukázky na dáreček od Mikuláše budou hrazeny i rozdávány na místě, dle vašich přihlášek, které obdržíte e-mailem.

Jak vyhledávat odborné informace
v českých zdrojích

Knihovna UP zve na seminář, který se pod vedením Ing. Ševčíkové bude věnovat nácvičku vyhledávání v databázích Česká národní bibliografie, ČTK, Anopress, Jednotná informační brána a Databáze závěrečných prací studentů MU v Brně. Zájemcům o účast zbývají termíny 19. 11. a 26. 11. Bližší informace o čase, místě konání a registraci najdete na: <http://ezdroje.upol.cz>.

Upozornění redakce

Vzhledem ke státnímu svátku 17. 11. vyjde příští číslo až 27. 11. (uzávěrka 23. 11.).

Přežij! A staneš se rekreologem

Den plný dobrodružství, zábavy a neočekávaných aktivit. To je tradiční pasování prvního ročníku Rekreologie. Přivítání nových spolužáků připravuje již několik let vždy druhý ročník tohoto oboru. Letos se den „D“ konal v úterý 3. 11.

Pro prváky ovšem vše začalo už o čtrnáct dní dříve. V rámci povinného setkání s garantem ročníku je navštívil imaginární ruský profesor, který pod záminkou vědeckého výzkumu nadopoval všechny zúčastněné vražedným bacilem. To však ještě prváci netušili, že jim jde o život. Pravdu se dověděli o necelý týden později. Ukázalo se, že prvotní setkání byl jen donucovací prostředek k účasti na undergroundovém závodě s názvem NO FEAR. Po krutém boji při získávání lístku na kvalifikaci se na start dostavila

zhruba čtyřicítka studentů. Rozdělení do sedmi týmu museli obejít devět stanovišť rozmístěných po celé Olomouci, a to vše v kostýmech největších břídlů olomouckého podsvětí. Bojovalo se o body na získání pole-position do hlavního závodu. Každý tým musel prokázat své schopnosti v těchto disciplínách: překážka v lanovém centru, slaňování, čištění zubů kolemdoucím, získávání podpisů na petici „Zajíc v pytli“, malování nosem, používání pěti smyslů,

improvizované divadlo, netradiční vaření a nechyběla ani tradiční tvorba hada z vlastního oblečení. Přestože počasí nováčkům moc nepřálo, poprali se se všemi nástrahami opravdu na výbornou a dostali se tak až na samotný start Dead race. Uskutečnění závodu byla totiž jediná možnost, jak získat peníze pro mistra podsvětí, a tím i protílátku pro sebe samé na infekci bacilem.

Hlavní závod začal. Jeden člen týmu naskočil do nákupního vozíku a další jej tlačili na okruhu plném fandících diváků. Záleželo nejen na síle a rychlosti, ale i na taktice střídání a samé jízdy. Trať byla nerovná, hodně mokrá a úzká. Po několika kolech byly vozíky vyměněny za pneumatiky. Závodníci opustili okruh a vydali se na dlouhou cestu terénem. Čas se krátil a závodníci nezastavili ani studený brod přes řeku Moravu. Do cíle dorazili všichni.

Závod skončil. Prváky, lehce odpočaté a čisté po teplé sprše, čekala předposlední část programu. Mlčky a poslepu byli dovedeni na tajemné místo, kde jim byla odhalena záhada celého závodu a zároveň byli pozváni na after-dead race-NO FEAR párty do S-klubu. Před zraky necelé čtyřstovky starších spolužáků, učitelů, kamarádů a známých zde proběhl program připravený druhým ročníkem. Na scéně proběhlo taneční vystoupení, k vidění byly prezentace fotek, videa, soutěže a slavnostní vypití protílátky.

Úspěšným absolvováním celého pasování se prváci stali rekreology. Přejeme jim všem hodně úspěchů při studiu.

J. Matuš, student 2. ročníku Rekreologie, foto J. Císař

Mezinárodní studentská pedagogicko-vědecká konference

Ve dnech 19.–21. října 2009 se na PdF UP konala mezinárodní studentská pedagogicko-vědecká konference *Výchova žáků základní školy ke zdravému životnímu stylu*, kterou pořádá Ústav pedagogiky a sociálních studií PdF UP (dále ÚPSS) ve spolupráci s Katedrou antropologie a zdravotní vědy PdF UP.

Hlavním cílem konference bylo zhodnotit výsledky mezinárodní spolupráce na projektu, jenž byl zaměřen na zdravý životní styl žáků základní školy. Tématem se pod vedením svých pedagogů po dva roky zabývali členové studentského vědeckého kroužku ÚPSS ve spolupráci se zahraničními partnery – univerzitami v Opole, Prešově a Ratiboři. Na realizaci projektu se v jeho první etapě podílel také studentský vědecký kroužek Katedry primární pedagogiky PdF UP.

Při zahájení konference, jemuž byla přítomna proděkanka pro vědu a výzkum PdF UP doc. Kateřina Vitásková, Ph.D., a ředitelka ÚPSS prof. Helena Grecmanová, Ph.D., byly výsledky projektu

zhodnoceny a byl představen právě vydaný sborník, jenž obsahuje jak odborné příspěvky studentů a pedagogů, tak výsledky rozsáhlého výzkumu realizovaného v Česku, na Slovensku a v Polsku. Na setkání byly přivítány zástupkyně nového zahraničního partnera – Fakulty přírodních věd Žilinské univerzity v Žilině.

Pondělní i úterní večer strávili studenti prezentováním svých odborných příspěvků, diskusí a plánováním další spolupráce. V programu konference byla zahrnuta rovněž hospitace na Fakultní ZŠ Tererovo nám. v Olomouci, tvořivá dílna a prohlídka Arcidiecézního muzea a Muzea moderního umění v Olomouci.

Společným úsilím se všem zúčastněným podařilo upevnit tradici mezinárodních pedagogicko-vědeckých konferencí. Další ročník mezinárodní konference, jež bude zaměřena na hodnotovou orientaci dětí a mládeže, se bude konat na jaře příštího roku.

Mgr. E. Stránská, Mgr. P. Vyháňková, Ph.D.

Policie ČR Olomouc: Stop kapsářům!

Policisté se denně setkávají s občany, kteří byli okradeni během své cesty po Olomouci. Obětí se stávají často také mladí lidé, kteří si cenné věci ukládají do předních kapes batohů nesených na zádech.

Několik rad jak si chránit své věci: vyhýbejte se tlačenicím v dopravních prostředcích, v nádražní hale, obchodech i na ulici; doklady a peněženky ukládejte hluboko do tašek, zavírejte zipy; věnujte pozornost bezprostřednímu okolí a mějte své věci a zavazadla stále pod kontrolou; nenechávejte tašky při nakupování ani na malý okamžik odloženy v nákupním vozíku; rizikem u mužů bývají zadní kapsy kalhot - peněženky a doklady ukládejte do náprsních, vnitřních, případně uzavíratelných kapes; batohy s cennostmi a doklady, nenoste na zádech, raději ho v tlačence mějte v ruce nebo navlečený na jednom rameni, otočený směrem dopředu; nenoste sebou větší finanční obnosy, peníze a doklady noste odděleně; máte-li kreditní kartu, PIN zásadně noste odděleně; v případě krádeže kreditní karty okamžitě volejte příslušný peněžní ústav a kartu zablokujte.

Desetitisící dárce krve: studentka Právnické fakulty

Dvaadvacetiletá studentka práv Univerzity Palackého Hana Wolfová se 6. 11. na Transfuzním oddělení Fakultní nemocnice Olomouc stala desetitisícím dárce krve.

„Poprvé jsem šla darovat krev s kamarády hromadně. Je to určitě lepší, při čekání na odběr se zabavíte a nemáte takové obavy z neznámého.“ uvedla mladá dívka. „Lidé, jako je slečna Wolfová, jsou velmi vítáni. Právě mladá generace by měla přicházet a postupně nahrazovat zasloužilé dárce, kteří už vzhledem k věku k odběru přijít nemohou.“ podotkla primárka oddělení dr. Dana Galuszková, MBA.

V loňském roce provedli ve Fakultní nemocnici Olomouc desetitisící odběr už v polovině října. Na tamním Transfuzním oddělení provedou ročně kolem 11,5 tisíce odběrů.

Z tiskové zprávy vybrala -map-, foto archiv FNO

Darujte krev!

Dárci krve jsou lidé, kteří zachraňují životy. V současné době je však počet nových, mladých bezplatných dárců krve nižší, než by bylo potřebné. Někteří o dárcovství krve nevědí, jiní raději poskytují svou plazmu za úplatu na výrobu léčiv v zahraničí. České nemocnice ale potřebují krev od našich dárců pro své pacienty – nyní a zde.

Transfúzní oddělení FNO na ul. I.P. Pavlova uvítá zájemce kterýkoli den dopoledne a ve čtvrtek po celý den. Podrobné informace na www.fno.cz nebo www.cervenýkříž.eu/darcovstvikrve.

Pro všechny dárce z UP, kteří do 31. 12. 2009 darují ve FNO svou krev poprvé, připravil Český červený kříž poukaz na kurz základů první pomoci, jehož certifikát má celoevropskou platnost. Mohou se tak naučit jak i jinak zachránit život.

Rektor UP

ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit tvůrcům dialog s posuzovateli jejich práce vyhlašuje

16. ročník veřejné literární soutěže pro studenty Univerzity Palackého

Podmínky soutěže: Předložit původní autorský text v jazyce českém nebo slovenském – v oboru poezie 5–10 textů, v oboru próza (povídka, novela, esej) text do 30 stran, v oboru drama text hry, a to ve třech kopiích, z nichž každá bude označena jménem, fakultou, ročníkem, studovaným oborem, domácí adresou a e-mailovým kontaktem. (Stranou se miní strojopis [počítačový text] o 30 řádcích a 65 úhozech.)

Závěrečný termín odevzdání prací je 31. březen 2010.

Za nejlepší práce budou uděleny ceny, a to 1. cena – 2 000 Kč, 2. cena – 1 500 Kč, 3. cena – 1 000 Kč. Porota nemusí všechny ceny udělit. Ceny se nerozdělují ani nezdvojují. Soutěžní práce budou hodnoceny odbornou porotou, kterou jmenuje rektor UP.

Výsledky soutěže budou vyhlášeny v květnu 2010 a zveřejněny v Žurnále UP. Autoři vítězných prací se zúčastní hodnotícího semináře.

Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu: Sekretariát rektora Univerzity Palackého, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, obálku označte heslem „Literární soutěž“.

„Tak jak jste spokojený s volbami...?!?“

...ptají se mne univerzitní senátoři poté, co se jim podařilo zvolit kandidáta na rektorskou funkci. Navazují na naše předchozí polemiky (ŽUP 3/19 str. 9; 4/19 str. 6-7; 5/19 str. 7), ve kterých jsme si vyměňovali názory na předvolební aktivitu či pasivitu senátu. Ač jsem s osobou zvoleného kandidáta spokojen, má odpověď přesto není tak jednoznačná. Profesora Mašláň znám přes dvacet let - kdysi mne jako studenta učil, pak jsme se časem potkávali jako vedoucí kateder, ve státnicových komisích, cestovali jsme spolu na nějakou zahraniční konferenci, byl jsem na několika jeho ochotnických divadelních představeních. Znáám ho jako velmi vstřícného a laskavého kolegu, který nikdy neodmítl pomoc, člověka s velmi úspěšným výzkumným týmem, a přesto velmi skromného. Předpokládám, že ze senátorů ho lépe než já může znát jen předseda Kubínek. Přesto - pokud bych byl senátor, nepovažoval bych tuto svou znalost za dostatečnou pro kvalifikační rozhodnutí. Vrtá mi hlavou, jak si najednou byli tak jisti senátoři, z nichž někteří jej znají snad jen dva týdny.

Připadá mi, že někteří senátoři k volbě rektora přistupovali spíše jako k výběru nové košile. Tahle už je obnošená, u téhle mě škrtí límec, něco si ale pořídím musím - v regále mají ještě tamtu kostkovanou, tak proč ji nezkusit. Volbu bych chtěl ale považovat spíše za proces, během kterého mohou senátoři nového rektora uhníst a utvořit. Jsem velmi rád za zřízení internetovou diskusi s kandidáty - mnoho cenného jsem se z ní dozvěděl. Přesto ale nebyl její potenciál plně využit. Před rektorem bude stát řada typických problémů, ke kterým se dá přistupovat různými způsoby. Vědět, jak se k nim postaví jednotliví kandidáti, může jednak ovlivnit volbu jednotlivých senátorů, ale také to vymezuje hrací plochu do budoucna. V rámci univerzity přece působí řada týmů, skupinek i organizačních jednotek, které mají třeba protichůdné představy o svém poli působnosti. Dopředu jasně definované priority a vyznačené demarkační čáry ušetří mnoho času a energie oproti rezignovanému

„tak se nějak dohodněte“. Obecně odpovědi „zlepšit a zkvalitnit“ jsou dle mého názoru nepoužitelné, říci pouze „jsem otevřený diskusi i na toto téma“ si vykládám jako absenci vlastního názoru. Senátoři si měli vynutit co nejkonkrétnější odpovědi na řadu otázek souvisejících s rektorským úřadem.

Prof. Mašláň v internetové diskusi na své odpovědi nenechával dlouho čekat, často jsme se ale dočkali upřímného sdělení, že se s dotyčnou problematikou ještě neseznámil, nebo se danou tématikou nezabýval. To je zcela pochopitelné u člověka, který měl dosud jiné představy o své budoucí kariéře, než cílení na post rektora. Upřímnost je jistě okouzující, přesto by vůbec neškodilo vzít si raději den dva čas, obstarat si potřebná fakta a udělat si vlastní názor. Čtrnáctidenní plně nasazení při snaze poskytnout co nejfundovanější odpovědi by se dalo vydržet a bylo by dobrým tréninkem na to, co čeká rektora v příštím období. Senát měl sdělit kandidátům, že to, jak se postaví k odpovídání na diskusní otázky, bude bráno jako míra vážnosti, s jakou se o rektorský post uchází. Být mezi senátory, ze svých dvou favoritů bych pak dal hlas tomu, který odpovídal spíše fundovaněji než rychle. Nebo snad očekáváme od rektora, že se podobně ledabyle bude stavět k většině otázek, které ho v úřadu čekají?

Cení si senátorů, kteří pokládali mnohdy velmi dobré otázky a někdy i trvali na konkrétní odpovědi. Nevím co si myslet o těch, kteří se nezeptali ani jednou. Na základě jakých dat a zkušeností učinili tak závažné rozhodnutí? Snad nám to někdy prozradí.

Senát ale svůj nejdůležitější úkol splnil, budme rádi. Přejme mu, aby byl dosavadnímu i nastávajícímu rektoru důstojným partnerem, který zná svou roli - kontrolovat, zda se hraje férově a podle pravidel, ale nikoliv roli toho, kdo ve snaze dohnat deficit aktivity z předvolebního období hodlá rektora řídit a úkolovat. Novému rektoru (i nám všem) přeji, aby byl dobrým šéfem na dobré škole.

Prof. T. Opatrný, proděkan PŘF UP

Jaké nástroje? Ad: Skandál v Plzni

Doc. Eliška Sovová se ve svém příspěvku „Skandál v Plzni a my všichni senátoři“ (ŽUP 6/19) pozastavuje nad výrokem ministryně Kopicové, která díl viny za plzeňský skandál přičítá tamnímu fakultnímu senátu. Prý ač měl, tak nekonal. Ministryně též zmiňuje „nástroje“, jež by mělo ministerstvo použít, pokud nebude zvolen děkan s jasně reformním programem. Kolegyně Sovová se táže, jaké nástroje MŠMT k tomu má, když přece děkana jmenuje a odvolává rektor. Také argumentuje, že senáty nemají takové pravomoci, aby se jim mohla plzeňská kauza dávat za vinu. Volá raději po posílení pravomocí akademických senátů.

Aniž bych chtěl dělat advokáta ministryni, zmiňovaným nástrojem MŠMT je zřejmě § 38 vysokoškolského zákona, podle kterého může ministerstvo omezit nebo odejmout výkon působnosti orgánu vysoké školy nebo její součásti, pokud tato závažným způsobem porušuje povinnosti stanovené zákonem. Tuším se tomu také říká nucená správa. Domnívám se však, že senát není tak docela bezbuzý. Pokud by plzeňští senátoři nestrkali hlavu do písku, jistě by jim neuniklo, že se na jejich právech děje ledasco nestandardního. Přesahuje-li to únosnou míru, má se fakultní senát usnést na návrhu odvolat děkana (bez senátního návrhu rektor děkana odvolat ani nemůže). Pokud kolegyně Sovová volá po posílení pravomocí senátu, bylo by dobré to upřesnit - jaké konkrétní nástroje by jí vyhovovaly? Stálo by také za upřesnění, jakou odpovědností a vůči komu by tyto další pravomoci měly být vyváženy.

Osobně se domnívám, že kdyby plzeňští univerzitní senátoři byli co k černu, mohou ukázat, že jsou akademické samosprávy opravdu hodni. Podle § 9 rozhodují mimo jiné i o zrušení součásti vysoké školy (potřebný návrh rektora si k tomu jistě vyžadají). Pokud by byla plzeňská právnická fakulta exemplárně zrušena, její šikovní studenti i zaměstnanci by určitě našli uplatnění na zbyvajících právnických fakultách - tragédií by to zřejmě neznamenalo. Jako varování by to ale přispělo k podstatně odpovědnějšímu chování ostatních vysokých škol. Kdykoliv bychom byli v pokušení „přehlédnout“ nedostatky v diplomce, neodsedět si důsledně státnice v komisi a jenom přibíhnout podepsat protokol, nebo s mávnutím ruky nechat projít u zkoušky studenta, který na to nemá, ve zkušňovém protokolu by nám drobný nápis pod čarou „Vzpomeň na Plzeň!“ mohl připomínat, kam až to může vést.

Prof. T. Opatrný, proděkan PŘF

Oslavy 20. výročí Listopadu 89 pokračují

Už od 5. 11. probíhají akce, které Univerzita Palackého společně se statutárním městem Olomouc a Olomouckým krajem připravila v rámci programu oslav 20. výročí listopadové revoluce. Na co se můžeme ještě těšit?

V kině „Pohraniční stráž“ (jméno se kinu Metropol vrátilo jen pro tyto dny) se 16. a 17. 11. uskuteční multimediální program spojený s prezentací dobových fotografií, promítáním filmů a diskusí s pamětníky. Hned na pondělí 16. 11. (20 hodin) je připravena slavnostní premiéra dokumentárního filmu UP *Sametové dny* (2009). Jedním z vrcholů oslav bude světová premiéra hudebního dramatu *Labyrint vášně*, které uvede Moravské divadlo 23. 11. Autorem libreta inspirovaného řeckou mytologií je David Hrbek, hudbu složil Tomáš Hanzlík, pod jehož vedením vystoupí soubor Ensemble Damian. Akcí, která celý program oslav završí, bude Den otevřených dveří, který proběhne 28. 11. Kromě mnoha kulturních akcí vydala univerzita také několik publikací. Vedle knih, které představujeme v tomto čísle (viz str. 1 a 4), bylo připraveno také druhé vydání publikace *Gaudeamus* fotografa Petra Zatloukala, tentokrát doplněné o nový text Josefa Jařaba, několik nových fotografií a vzpomínku autora. Na začátku tohoto týdne byla v Kapli Božího Těla UC UP pokřtěna kniha paměti Jana Peřiny *Proměny doby*.

www.vtpup.cz

Univerzita Palackého v Olomouci

VĚDECKOTECHNICKÝ PARK

VYSTUPETE Z DAVU ZAČNĚTE PODNIKAT

**PRO STUDENTY
SLUŽBY ZDARMA**

Podnikatelský inkubátor je místo pro studenty se zajímavým nápadem. Poskytuje výhodný pronájem kanceláří a poradenské služby pro podnikání.

- Zpracování podnikatelského plánu
- Pomoc s rozjezdem firmy
- Odborné konzultace a poradenství
- Propagace a reklama
- Sdílená kancelář na 6 měsíců zdarma
- Neboj se, domluv si schůzku

Podnikatelský inkubátor pro studenty

www.prijdterustknam.cz

Před dvaceti lety aneb I takoví jsme byli /V./

30. 11. - ČTVRTEK

Po dvou sešitech náhodně sebranych letáků, pod názvem Studentský informační servis, vychází poprvé časopis Přetlak, hned s číslem 3.

Pozvánka na 1. 12. - na náměstí u Trojice v 17. hod. – manifestace na podporu požadavků studentů a Občanského fóra.

Z jednání 30. 11. mezi zástupci stávkového výboru UP a rektorem

- rektor přislíbil, že v kolegiu děkana bude zastoupeno 30 % studentů
- s okamžitou platností nesmí nikdo na akademické půdě vyžadovat oslovení „soudruhu“, „soudružko“
- rektor přislíbil přepracovat současné znění smlouvy pedagogů imatrikulačního smlouvy
- od rektora převzal nově vznikající Nezávislý svaz studentů (dále NSS) místnosti pro svou práci v budově bývalého Ústavu marxismu-leninismu. Jde o zasedací síň pro 36 lidí a asi 3 místnosti pro běžnou agendu. V jedné větší místnosti se počítá se zřízením čítárny dříve zakázané literatury
- rektor slíbil po ukončení stávky 3 dny rektorského volna na regeneraci sil

Pozor !!! Nepřehlédněte !!! Pozor !!!

Dopravní podnik města Olomouce převzal nad stávkujícími studenty patronát. Znamená to, že v případě perzekucí studentů vstoupí DP okamžitě do stávky. Za takový projev opravdové solidarity DĚKUJEME !

Podpory

Většina podniků, oficiálních institucí i jednotlivců nám svou podporu vyjádřilo již v minulých dnech, v podstatě coby ujištění, že s námi jdou do generální stávky. Včera, tj. 30. 11. se na našem stole objevil dopis dalších, kteří se připojili k požadavkům OF a studentů.

3.12. - NEDĚLE

Po jmenování vlády p. Adamce (15:5) studenti pokračují ve stávce.

Z dopisu Koordinačního stávkového výboru VŠ předsedovi vlády L. Adamcovi:

„Pane premiére, žasneme! O čí důvěru se chce opřít současná - nová - vláda, jestliže už její vyhlášení je pouze jednoznačným pokynem k pokračování naší stávky - stávky vyjadřující zásadní nesouhlas se současným vedením. (...) Takže znovu: My s vámi ZÁSADNĚ NESOUHLASÍME. Vezměte konečně tento fakt na vědomí.“

Připravila -mav-, foto P. Zatloukal

Zdroj: Přetlak č. 4 – 1. 12., Přetlak č. 9 – 5. 12., Přetlak č. 11 – 7. 12., Přetlak č. 33, 25. – 26. 1. 1990, Jak jsme (ne)stávkovali (Pokračování příště)

Tady, tehdy a teď:

Vzpomněli jste si také? Napište!

2009

20 let svobody a demokracie
v Olomouci

„Máme černé ruce!“ (tiskaři Přetlaku)

Stávka nekončí, stávka pokračuje

Přečetli jsme za vás

Zatím poslední injekce krajského protikrizového balíčku, pomoc nezaměstnaným vysokoškolákům, je určité bohužel. Problém, že absolventi vysokých škol nemohou sehnat práci, nicméně neobjevila krize. Začal mnohem dříve. Schovaný je třeba ve větě analytika úřadu práce Jaroslava Mikšanika „Mladí vysokoškoláci odcházejí hlavně do Prahy, Brna, Ostravy a větších center. (...) Pracovních příležitostí tady pro ně není tolik.“ Není. Absolventi odcházejí už léta. Krize nekryje, protože jiná města a jiné kraje jsou progresivnější. Druhou část problému objevila v roce 2007 studie Univerzity Karlovy. Ta zjistila, že do pár let bude vysokoškoláků tolik, co narozených dětí. Ve stejné době také vedení olomoucké univerzity přiznalo, že se začíná bavit o tom, zda je dobře, že na ni studuje 20 tisíc studentů. Rektor UP tehdy říkal: „Zatím je u nás trend takový, že stále počet studentů zvyšujeme. Je to pro nás samozřejmě výhodné, protože studenti s sebou přinášejí peníze. Ale má to i negativní stránky.“ Měl pravdu. Má.

Zdroj: Mladá fronta Dnes, 7. 11. 2009, Problém studentů neobjevila krize, autor D. Štverka

Olomouc může získat na realizaci integrovaného rozvoje města zhruba 450 milionů korun z Regionálního operačního programu (ROP) Střední Morava, který je společný pro Olomoucký a Zlínský kraj. Vyplyvá to ze dvou smluv, které v pátek podepsali olomoucký primátor Martin Novotný (ODS) a předseda regionální rady ROP, olomoucký hejtmán Martin Tesařík (ČSSD).

Zdroj: Právo, 7. 11. 2009, Olomouc může získat z Evropské unie další stamilióny korun, autor M. Hradil

Žurnál UP, týdeník. Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 OLOMOUC, IČO 61989592. Redakce: tel. 585 631 781, 585 631 782, fax 585 222 731, e-mail: velena.mazochova@upol.cz, mlada.hronova@upol.cz, http://www.zurnal.upol.cz. Roč. 19, 2009/2010. Odpovědná redaktorka V. Mazochová. Výkonná redaktorka M. Hronová. Jazyková úprava T. Chalupa, O. Martinek. Technická redakce M. Cyrová. Členové redakční rady: T. Opatrný (předseda), L. Bartková, M. Cajthaml, F. Dienstbier, J. Fiala, V. Karásková, M. Kolář, M. Malacka, V. Mihál, P. Neumeister, L. Špirudová, P. Urbásek. MK ČR E 12524. Tiskne Polygrafické středisko Vydavatelství UP. Uzávěrka 9. 11. 2009. Vychází 13. 11. 2009. Uzávěrka příštího čísla 23.11. 2009. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, č.j.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.